

AJANKOHTAISTA LAMPAIDEN JA VUOHIER PITÄJILLE

Eläinluettelo

Tämän kirjeen liitteenä on 14.3.2016 tulostettu eläinluettelo. Jos tiedoissa on virheitä, ottakaa yhteyttä asiakaspalveluun, mikäli tietoja ei voi korjata internetsovelluksella tai teillä ei ole mahdollisuutta sitä käyttää. Jos puutteista tai uusista tapahtumista on ilmoitettu asiakaspalveluun jo aiemmin, ei tämä kirje edellytä teiltä toimenpiteitä.

Suomelle todennäköisesti helpotuksia klassisen scrapien vapaaehtoiseen terveystalvontaan

EU- komissio esittää, että Suomessa voitaisiin katsoa olevan mitätön riski klassisen scrapien esiintymiselle. Suomi teki hakemuksen tautivapaudesta vuonna 2014. Lopullisesti statuksen hyväksyntä varmistuu tämän vuoden alkupuoliskon aikana.

Jos EU-komission esitys hyväksytään, on kaikilla lampaiden ja vuohien pitopaikoilla sama status, joka vastaa nykyistä vapaaehtoisen scrapie-terveystalvonnan terveystalvokkaa 1. Nykyinen scrapie – terveystalvonta voidaan silloin lopettaa, ja samalla loppuvat myös terveystalvontaan liittyvät tarkastuskäynnit. Koska Suomen status ei ole vielä varmistunut, tulee terveystalvontaan kuuluvien pitopaikkojen edelleen noudattaa terveystalvonnan ehtoja mm. eläinten siirtojen ja näytteiden lähettämisen osalta.

Mitättömän scrapie -riskin statuksen ylläpitäminen edellyttää kuitenkin, että Suomen scrapieseuranta eli scrapietutkimukset tiloilla kuolleista lampaista ja vuohista, säilyy vähintään nykyisellä tasolla. Vuonna 2015 keräilyalueen tiloilla kuolleista lampaista ja vuohista toimitettiin alle 80 % raatokeräilyjärjestelmän kautta käsittelylaitokseen. Käsittelylaitoksessa kaikista yli 18 kuukauden ikäisistä eläimistä otetaan näyte scrapieseurantaan. Vuonna 2015 noin neljännes raadoista oli pilaantumisen takia kelpaamattomia näytteenottoon. Jotta näytteitä saataisiin enemmän ja siten edesautettua Suomen mitättömän scrapie -riskin statuksen ylläpitämistä, tulee tilojen huolehtia pienten märehitijöiden raatojen säädösten mukaisesta hävittämisestä raatokeräilyn kautta sekä siitä, että keräilijä kutsutaan paikalle viivytyksettä.

On tärkeää myös huolehtia, että kerättävät raadot ovat tunnistettavissa, toisin sanoen korvamerkittyjä. Vapaaehtoisen scrapie -terveystalvonnan loppuessa on huolehdittava siitä, että myös keräilyalueen ulkopuolelta saadaan edelleen näytteitä tutkittaviksi scrapien varalta. Keräilyalueen ulkopuolella sijaitsevien pitopaikkojen näytteenotto ohjeistetaan viimeistään siinä vaiheessa, kun vapaaehtoinen terveystalvonta lakkautetaan.

Kuluvan vuoden alkupuoliskolle ei siis kannata sopia scrapie – terveystalvonnan tarkastuskäyntejä, sillä jos status varmistuu, tarkastukset on alkuvuonna tehty turhaan. Ja jos jostain syystä kävisi niin, ettei statusta saataisi, tarkastuskäynnit voitaisiin tehdä loppuvuoden aikana pitopaikan terveystalvonnan vaarantumatta. Jos pitopaikkaan pitää alkuvuonna tehdä maedi-visna/CAE -terveystalvontaan kuuluva tarkastuskäynti, kannattaa scrapie – tarkastus kuitenkin tehdä samalla.

Täydentävien ehtojen talvonta laajenee

Kotieläintilojen on noudatettava täydentävien ehtojen vaatimuksia, jotta viljelijätuet voidaan maksaa tiloille täysimääräisinä. Vuodesta 2016 alkaen täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin vaatimukset kattavat lähes koko eläinsuojelulainsäädännön ja koskevat kaikkia maataloustarkoituksiin pidettäviä tuotantoeläimiä. Koska eläinten hyvinvointia koskevat täydentävät ehdot muodostuvat jo voimassa olevasta eläinsuojelulainsäädännöstä, eivät ne näin ollen tuo tuotantoeläinten pidolle uusia vaatimuksia.

Vuodesta 2016 lähtien uusina kohteina lampaille ja vuohilla talvotaan tiettyjä eläinten pitopaikkaan sekä eläimistä huolehtimiseen liittyviä vaatimuksia.

Eläinten pitopaikan rakenteet ja laitteet (myös esimerkiksi kytkemiseen käytetty laite) on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että ne ovat hyvässä kunnossa ja eläimelle turvallisia. Niiden materiaalien, joiden kanssa lampaat tai vuohet pääsevät kosketuksiin (mm. karsinat, lattiat ja laitteet), on oltava eläimille turvallisia ja ne on voitava puhdistaa ja desinfioida perusteellisesti. Myös ulkotarhan ja laitumen tulee olla turvallinen ja pysyvä sopivan kuivana ja aitojen on oltava turvallisia sekä hyvässä kunnossa. Tilojen puhtaudesta tulee huolehtia riittävästi. Eläimillä tulee olla asianmukainen makuupaikka ja nestemäisten eritteiden pitää poistua asianmukaisesti tai imeytyä kuivikkeisiin.

Ruokinta- ja juottolaitteisto sekä muut lampaiden ja vuohien terveydelle ja hyvinvoinnille välttämättömät automaattiset tai mekaaniset laitteet on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Laitehäiriöiden varalta on käytettävissä varajärjestelmä, jollainen voi olla esimerkiksi käsin tapahtuva ruokinta tai juotto. Laitteiden tarkastamisesta ei vaadita kirjanpitoa. Käytettäessä automaattista juotto- tai ruokintalaitetta, eläimet totutetaan sen käyttämiseen.

Kilien tulee saada ternimaitoa tai sitä korvaavaa valmistetta mahdollisimman pian syntymän jälkeen ja ne on ruokittava maidolla tai maitorehulla vähintään kahdeksan ensimmäisen elinviikon ajan. Viikon ikäisestä alkaen kilin saatavilla tulee olla kuitupitoista rehua ja puhdasta vettä.

Lampaat on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Päivittäinen tarkastusvelvollisuus koskee ihmisen välittömässä valvonnassa ja tavoitettavissa olevia eläimiä. Pidettäessä lampaita tai vuohia esimerkiksi saarilaitumilla tai muilla laajahkoilla alueilla päivittäistä tarkastusvelvollisuutta ei automaattisesti edellytetä. Tällöinkin eläimet tulisi kuitenkin tarkastaa useamman kerran viikossa huomioiden esimerkiksi eläinten fysiologinen tila (esim. tiineys, sairaus) sekä olosuhteet laitumilla (esim. juoton järjestäminen).

Lammasta tai vuolta ei saa tehdä liikkumattomaksi sähkön avulla.

Kuolleiden eläinten lukumääristä on pidettävä kirjaa. Kirjanpito voi olla kirjallisessa tai sähköisessä muodossa, mutta sen on oltava valvontaviranomaisen tarkastettavissa. Kirjanpito voi myös olla osa tilalla noudatettavaa laatu- tai muuta järjestelmää. Kirjanpitoa tulee säilyttää vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä.

Täydentävien ehtojen vaatimukset eivät koske seura- ja harrastuseläimiä, joita ei käytetä maataloustoimintaan. Myöskään kotitarvekäyttöön kasvatettavat tai kotieläinpihujen yksittäiset lampaat tai vuohet eivät kuulu täydentävien ehtojen piiriin, mikäli niistä ei ole tehty alkuperäisrotujen kasvattamissopimusta. Jos kotieläinpihalta kuitenkin toimitetaan eläimiä teuraaksi niin, että ne päätyvät yleiseen elintarvikeketjuun, kuuluvat eläimet täydentävien ehtojen valvonnan piiriin.

Lisätietoa on saatavilla Eviran internetsivuilta: www.evira.fi > Tietoa Evirasta > Asiakokonaisuudet > Täydentävät ehdot > Täydentävien ehtojen valvonta laajenee

Sivuilla on julkaistu yksityiskohtaiset täydentävien ehtojen vaatimukset eläinlajeittain.

Lampaiden ja vuohien korvamerkkipalautekysely on julkaistu

Evira on julkaissut lampaiden ja vuohien korvamerkkisivustolla palautteenantokyselyn. Toivomme lampaiden ja vuohien pitäjiltä kokemuksia merkkien laadusta ja käytettävyydestä. Palautteiden avulla Evira pystyy tarvittaessa reagoimaan, mikäli joku merkkimalli ei vastaa enää hyväksytyyn korvamerkin edellytyksiä. Tuottajien palautteet ovat ensisijaisen arvokkaita, koska vaikka merkki olisi hyväksyttäessä vaatimusten mukainen, tulee sen käytettävyyssominaisuudet esiin vasta saatujen käyttökokemusten avulla.

Kyselyyn pääsee Eviran internetsivuilta: www.evira.fi > Eläimet > Eläinsuojelu ja eläinten pito > Merkitseminen ja rekisteröinti > Lampaat ja vuohet > Korvamerkit

Muista myös rehukirjanpito

Kirjanpito on perusedellytys rehujen jäljitettävyydelle ja vaatimus siitä koskee kasveja rehuksi viljeleviä maatiloja ja kotieläintuottajia. Rehun jäljitettävyys on tarpeen esimerkiksi silloin, kun rehun epäillään aiheuttaneen eläinten sairastumisen ja se on tarpeen vetää käytöstä pois. Rehuja ovat eläinten ruokintaan suun kautta tarkoitettut aineet ja tuotteet, esimerkiksi vilja, karkearehu, erilaiset rehuseokset, rehun lisäaineet ja niiden seokset eli esiseokset sekä lääkerehut. Rehukirjanpito on myös yksi tarkastettavista asioista maataloustukiin liittyvien täydentävien ehtojen rehutarkastuksissa, joita tehdään noin yhdelle prosentille maataloustukia hakeneista tiloista.

Kirjanpitovaatimus koskee tilalle hankittuja rehuja, tilalta luovutettuja rehuja ja tilalla tuotettuja rehuja. Rehukirjanpidossa on oltava rehun myyjän tai ostajan nimi, osoite ja toimituspäivä, tuotteen nimi ja rehun määrä. Eläimille syötetyistä rehuista kirjanpitoon on merkittävä eläinryhmä, jolle rehu on syötetty ja rehun käytön lopettamisaika esimerkiksi lääkerehulle, kun rehun käyttöön liittyy varoaika. Kunkin varastoitavan rehun rehuvaraston tunnisteiden merkitseminen kirjanpitoon auttaa rehun jäljittämässä ja takaisinvedossa kohdennetusti mahdollisessa vaaratilanteessa. Rehujen lisäksi kirjaa on pidettävä rehuista otettujen näytteiden tutkimustuloksista. Kirjanpidoksi riittää esimerkiksi rehujen osto/myyntikuittien, lääkerehuista lääkityskirjanpidon ja/tai tilalla tuotettujen rehujen osalta lohkokohtaisen kirjanpidon säilyttäminen, kun niissä ovat kirjanpidossa vaadittavat asiat. Rehukirjanpitoa on koottu Eviran rehukirjanpidon mallilomakkeeseen, joka löytyy Eviran nettisivuilta. Rehuista otettujen näytteiden tulosten kirjanpidoksi riittää tutkimustodistusten säilyttäminen. Rehukirjanpitoa tulee säilyttää viisi vuotta.

Lisätietoa rehukirjanpidosta:

www.evira.fi > Eläimet > Rehut > Rehualan toiminta > Viljelijät ja kotieläintuottajat > Kirjanpito- ja muut vaatimukset rehujen alkutuotannossa

Lampaiden ja vuohien lääkityksistä on pidettävä kirjanpitoa

Lampaille ja vuohille annetuista lääkkeistä on pidettävä kirjanpitoa. Siihen merkitään sekä eläinlääkärin antamat lääkkeet että itse annetut lääkkeet. Eviran verkkosivulta löytyy mallipohjat lääkityskirjanpitoa helpottamaan. Sivu löytyy helpoiten kirjoittamalla Evira.fi-etusivun hakuun sanan lääkityskirjanpito. www.evira.fi > Eläimet > Eläinten terveys ja eläintaudit > Lääkitseminen > Lainsäädäntö > Tuotantoeläinten lääkityskirjanpito. Mallit löytyvät sivun

oikeasta reunasta. Kirjanpitoa voi pitää myös muulla tavalla, kunhan se on selkeästi tehtynä ja kaikki vaadittavat kohdat tulevat kirjattua ylös.

Lisätietoja: ylitarkastaja Liisa Kaartinen, liisa.kaartinen(at)evira.fi

Asiakaspalvelun puheluiden nauhoitus alkaa

Asiakaspalvelun puheluiden nauhoitus alkaa toukokuun aikana. Nauhoitus tehdään eläinrekistereiden puhelinpalvelun laadun ja asiakkaille annettavien vastausten sekä tallennettavien tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi. Soitettaessa tulee tiedote, jossa kerrotaan nauhoituksesta.

Vapaamuotoiset kirjeet ja sähköpostit eivät ole hyväksytyjä ilmoitustapoja

Eläintenpitäjä voi tehdä lammas- ja vuohirekisterin ilmoitukset sähköisesti lammas- ja vuohirekisterisovelluksella tai tarkoituksenmukaista lomaketta käyttäen tai puhelimitse asiakaspalveluun. Lomakkeet voi palauttaa joko postitse tai sähköpostin liitteenä (allekirjoitettu, skannattu lomake). Vapaamuotoisilla sähköposteilla ja kirjeillä tehtyjä ilmoituksia ei oteta vastaan.

Lammas- ja vuohirekisterisovellus löytyy Eviran sivuilta tai kirjoittamalla internetselaimeen:

<https://niemi.mmm.fi/elain>. Sovelluksen käyttö on maksutonta ja mahdollista kaikille lampaiden ja vuohien pitäjille. Oikeudet sovellukseen saa oman kunnan maatalouselinkeinoviranomaiselta. Kun oikeudet on myönnetty, voi sovellukseen kirjautua maaseutuhallinnon tunnusten lisäksi myös pankkitunnuksilla.

Eläinten myyminen tunnuksittomalle ostajalle

Eläimen poistoilmoituksessa on aina ilmoitettava vastaanottavan osapuolen tunnus (Neuvoston asetus (EY) N:o 21/2004). Ostajan tunnustyyppinä käytetään tilatunnusta, asiakastunnusta tai välittäjä tunnusta. Poistoilmoituksessa ei tarvita ostajan pitopaikkatunnusta, vaan ostajan rekisteriin tekemän ostoilmoituksen perusteella pystytään tarvittaessa selvittämään eläimen sijainti.

Lammas- ja vuohirekisterin vuoden 2016 huoltokatkot

Sovellus ei ole käytettävissä 20. - 22.5.2016, 16. - 18.9.2016 ja 11. - 13.11.2016. Kyseiset katkot ovat hallinnonalan palvelusopimuksen mukaisia huoltokatkoja, jotka sijoittuvat viikonlopuiksi. Katkot alkavat perjantaisin n. klo 16 ja jatkuvat korkeintaan maanantaiaamuun.

Lammas- ja vuohirekisterin asiakaspalvelu palvelee arkisin klo 8.15-16.00

Postiosoite: Lammas- ja vuohirekisterin asiakaspalvelu/ MLOY, PL 25, 01301 VANTAA

Puhelin: 09 85 666 002

Fax: 09 271 0035

Sähköposti: lammasvuohi@mloy.fi

Alkuperäisrotujen kasvattaminen

Uusia viisivuotisia sopimuksia tehdään tänä vuonna lampaille ja vuohille (suomenlammas, kainuunharmaalammas sekä ahvenanmaanlammas ja suomenvuohi). Myös eläinten lisääminen olemassa oleviin sopimuksiin on mahdollista.

Eläinten hyvinvointikorvaus

Vuoden 2015 eläinten hyvinvointikorvauksen maksamisen suunniteltu aikataulu on kesäkuulla (mavi.fi-sivut). Vuoden 2016 maksamista tulee hakea 15.6.2016 mennessä Vipu-palvelussa tai lomakkeella 409. Hakemuksella ei tarvitse ilmoittaa lammas- ja vuohitilojen eläinmääriä, koska Maaseutuvirasto saa ne eläinrekistereistä.

Muutoksia uuhien ja kuttujen pohjoisissa kotieläintuissa vuodesta 2016 alkaen

Uuhituen myöntäminen edellyttää, että hakijalla on tukikelpoisia uuhia vähintään 4 ey (= 20 kpl) keskimäärin per vuosi. Tukikelpoisten uuhien määrää rajaa tukivuoden karitsamäärä.

Aloittavan tilan karitointipoikkeusta voi käyttää hakija, joka on aloittanut uuhien pidon vuonna 2016 ja on rekisteröitynyt eläintenpitäjärekisteriin eläintenpitäjäksi lampaiden osalta vuonna 2016. Laajentavan ja uusimuotoisen tilan karitointipoikkeuksia ei voi enää käyttää.

Kuttutuen myöntäminen edellyttää, että hakijalla on tukikelpoisia kuttuja vähintään 4 ey (= 20 kpl) keskimäärin per vuosi.

Viljelijä ei voi enää hakea poikkeuslupaa 5 hehtaarin peltoalavaatimuksesta tai maa- ja puutarhatalouden itse harjoittamisesta, joten hänen on täytettävä kaikki tukiehdot.

Rekisteri-ilmoitusten myöhästyminen vaikuttaa lammas- ja vuohipalkkion eläinten palkkiokelpoisuuteen

Lammas- ja vuohirekisterin ilmoitukset on oltava oikein eläimen palkkiokelpoisuuden ajan. Ilmoitukset on oltava tehtynä eläimen ensimmäiseen tukikelpoisuuspäivään mennessä. Ilmoitusajat eivät ole muuttuneet, vaan ovat edelleen 6 kk poikimisissa ja 7 vrk muissa ilmoituksissa.

Eläimen tulo- ja poistoilmoituksia tarkastellaan tukivuosittain sekä tuenhakijakohtaisesti palkkioeläinten poiminnan yhteydessä. Ilmoituksen myöhästymisestä seuraa palkkioeläimen hylkäys sekä seuraamuslaskennan mukainen sanktio lammas- ja vuohipalkkiosta.

Lisätietoa: www.mavi.fi > Tuet ja palvelut > Viljelijä > Lammas- ja vuohipalkkiot